

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 283 Maribor, ponedeljek 14. decembra 1931

»JUTRA«

zha a račun nedeje in praznikov vsak dan ob 16. ur
Račun pri poštnem ček zav. v Ljubljani št. 11.409
Vse mesečno prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš. po lartu
Oglaš. sprejema tudi oglašni oddelk »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Pričetek verifikacijske debate

PRVA SEJA JUTRI DOPOLDNE. — SEJE GLAVNEGA ODBORA POSLANSKEGA KLUBA IN ODSEKOV.

BEOGRAD, 14. decembra. Poročilo verifikacijskega odbora je bilo danes nastisnjeno. Seja skupščine je sklicana za jutri dopoldne, in kakor zatrjujejo v poučenih krogih, bo verifikacijska debata v plenumu zaključena že ta teden.

Danes dopoldne se je sestal k posvetovanju glavni odbor poslanskega kluba, a sejo je imel tudi socialnopolitični odsek, dočim bo razpravljajal prosvetni odsek še jutri o svojih tekočih zadevah. Na dnevnem redu je razprava o raznih šolskih in socialnih vprašanjih.

Pred vladno krizo v Avstriji

POLOŽAJ DR. BURESCHA OMAJAN. — SPORI V KRŠČANSKO-SOCIALNI STRANKI. — BODOČE KOMBINACIJE.

DUNAJ, 14. decembra. Pogajanja med vlado in parlamentom zaradi zakona o Credit-Anstaltu in saniranju zveznih železnic niso uspela. Burescheva vlada je zato zašla v zelo težaven položaj. Zvezni kancelar je že včeraj sporočil voditeljem strank, da bo takoj demisioniral, če stranke v parlamentu ne bodo sprejele stavljenega predloga. Kakor se nadalje doznava, bo dr. Buresch zahteval še ta teden v parlamentu zaupnico. V krščansko-socialnih krogih skušajo nastali konflikt z vsemi razpoložljivimi sredstvi omiliti in odstraniti, ker se bo-

de, da bi vladna kriza v sedanjem trenutku silno poostрила že itak nevarna nesoglasja v krščansko-socialni stranki.

Zaradi naraščajočega spora med krščanskimi socialci in Velikonemci na eni ter med centralnim vodstvom krščansko-socialne stranke in njenimi pristaši na Tirolskem na drugi strani, je zelo verjetno, da bi po nastali vladni krizi prišla na krmilo koalicijskega, sestavljena iz socialnih demokratov, Velikonemcev in kmetijcev. Na ta način bi bila krščansko-socialna stranka za daljšo dobo izločena iz vlade.

Silni viharji na Sredozemskem morju

V ITALIJI PORUŠENE CERKVE IN HIŠE. — VEČ LADIJ SE JE POTOPILO. — VELIKE ŽRTVE.

RIM, 14. decembra. Zimski viharji divjajo po vsej Italiji in so povsod povzročili veliko škodo. V Florenci je ogromen snežni vihar podrl oba stebra oddajne radio-postaje, težka po 80 ton. Škoda znaša več sto tisoč lir. V mestu samem je vihar odkril več hiš in pokvaril električne napeljave, tako da je bila Florenca v temi. V dolini reke Arne je bil ustavljen ves promet in mnoga stara drevesa so bila s koreninami vred izrta. V gorovju Pistoja je zapadlo 30 cm snega. V Morelli se je podrl stolp tamkajšnje cerkve. V Carrari je vihar narasel v pravcati orkan in podirajoče se hiše so ranile tudi več ljudi. Promet na progi Carrara-Avenza je zaradi pokvarjenih tračnic ustavljen. V Pizi so se podrle mnoge še nedograjene stavbe. Na Tirenskem morju so se potopile mnoge ribiške barke. Več ljudi pogrešajo. Jadernica »Mirta« se je ob obalah Korziške potopila, posadka pa se je rešila. V Trstu je dosegla burja brzino 120 km na uro. Iz Neaplja ni včeraj odplula nobena ladja. Tudi prekoceanski parniki so morali odgoditi svoj odhod. Nad Sicilijo so se vtrgali oblaki in plazovi zemlje in kamenja so zasuli več cest. V Cataniji pa se je porušila neka cerkev. Po vsej Italiji je nastal ob-

čuten mraz, v Alpah pa je zapadel visok sneg.

MILAN, 14. decembra. Predvčerajšnjemu snežnemu metežu je sledil silen vihar. V Livornu so se potopile tri jadrnice, trije mornarji so utonili. Tudi nek ribiški čoln se pogreša.

PARIZ, 14. decembra. Silen vihar, ki divja nad Sredozemskim morjem, je povzročil več pomorskih nesreč. Več ladij se je potopilo in tudi število človeških žrtev je znatno. Po poročilih iz Bone v Alžiru se je potopila tamkaj enota vojne mornarice »Chaffeur 96« s 13 možmi posadke. Pri Alžiru je morje naplavilo rešilni čoln nekega že več dni pogrešanega letala linije Alžir-Marseille. Letalci so se najbrže utopili.

RIM, 14. decembra. Visokomorski vladilec vojne mornarice »Teseo« se je ob sardinski obali potopil z večino posadke.

TRINAJSTA ŽRTEV CELJSKE NESREČE.

CELJE, 14. decembra. Včeraj ob 10.30 je umrl kot trinajsta žrtev avtobusne nesreče 52letni trgovec Andrej Šepc iz Dolnje Pušče pri Zagrebu. Stanje učitelice Potočnikove in Oblaka je še vedno kritično.

nihče. Razdor je prevelik in diferenciacija ter radikalizacija sta že preveč napredovali. Enako negotov je odgovor na vprašanje, kaj bi prinesle nove volitve?

Vsi znaki torej kažejo, da se završuje časi madžarske magnatske idile v notranji politiki. Temeji se sicer polagoma in počasi, a stalno in nezadržno rušijo. Madžarski narod se je naveličal anahronistične vladavine aristokratov, ki so povsod drugod v Evropi že davno, ali vsaj ob koncu svetovne vojne, pišali ob

PFRIMER NA ZATOŽNI KLOPI.

GRADEC, 14. decembra. Pred tukajšnje poroto se je pričela danes obravnavati proti dr. Pfrimerju in 7 soobtožencem radi veleizdaje. Obtožnica obsega 60 strani.

ARETACIJA DR. EHRENFESTA.

DUNAJ, 14. decembra. Kakor poročajo današnji listi, je bil bivši ravnatelj znane zavoda Credit-Anstalt, dr. Fric Ehrenfest aretirani prav v trenutku, ko se je hotel v Lizboni vkrcati na nek prekoceanski parnik in pobegniti v Ameriko. Dr. Ehrenfest je, kakor znano, glavni krivec poloma Credit-Anstalta. Kakor nadalje poročajo iz Lizbone, bo portugalska oblast dr. Ehrenfesta izročila Avstriji.

NAZADOVANJE SOCIALNIH DEMOKRATOV V AVSTRIJI.

DUNAJ, 14. decembra. Tri včeraj izvršene občinske volitve na Nižjem Avstrijskem so pokazale, da socialni demokrati stalno nazadujejo. V Zistersdorfu so porastli krščanski socialci. V Neudorfu so socialni demokrati izgubili dva mandata, v Drödingu pa večje število glasov, dočim so število mandatorov obdržali.

VELIKA KONFERENCA ANGLEŠKIH MINISTROV.

LONDON, 14. decembra. Danes se je pričela velika ministrska seja, ki bo trajala tri do štiri dni in na kateri se bodo razmotrivala vsa velika vprašanja celokupne angleške politike. Posebna pozornost se bo posvetila vprašanju carin, nadaljnjemu stališču Anglije v vprašanju reparacij in razorožitve, kakor tudi prihodnji imperijalni konferenci v Ottawi.

DR. BRÜNING BO NAVZOČ PRI RAZOROŽITVENI KONFERENCI.

BERLIN, 14. decembra. Po vesteh, ki se širijo v političnih krogih, bo dr. Brüning sam spremljal nemško delegacijo na mednarodno razorožitveno konferenco, ki bo 2. februarja prihodnjega leta. Navzoč bo pri zasedanju in pri posvetovanjih.

FRANCOSKO POSOJLO ČSR.

PARIZ, 14. decembra. Francija bo posodila Češkoslovaški 500 milijonov frankov in bo tozadeven predlog zakona te dni predložen francoski vladi, ki ga bo odobrila.

VLADNA KRIZA V ŠPANIJI.

MADRID, 14. decembra. Državni predsednik Alcala Zamora je sprejel včeraj voditelje strank, da se z njimi posvetuje o vladni krizi. Konsultirani voditelji so predlagali kot edino možno rešitev sestavo socialistično-republikanske vlade. Zvečer je bil nato ministrskemu predsedniku Azani poverjen mandat za sestavo nove vlade. Pričakuje se, da bo Azana že danes predložil novo listo predsedniku v potrditev.

PROSLAVA SOLETNICE SMRTI AVGUSTA ŠENOEA.

ZAGREB, 14. decembra. Na Hrvatskem je bil včerajšnj dan posvečen spomenu slavnega hrvatskega književnika Avgusta Šenoa. Vse povsod so bile velike svečanosti. Najsvečanejše pa je proslavil njegov spomin Zagreb.

veljavo. Kljub vsemu temu je zelo malo verjetno, da bi brez resnih pretresljajev moglo priti že v doglednem času na Madžarskem do zares demokratične vladavine. S prevratom, vsaj s takim, ki bi uspel, pa tudi še ni mogoče računati. Cilji tistih, ki bi bili zanj, so preveč različni in zato nezdružljivi. Vsekakor pa so sedanji dogodki trden dokaz, da se madžarski režimski voz nagiba z vrhunca navzdol.

Simptoni madžarske krize

Temeji, na katerih je zgrajen madžarski režim že dolgih deset let, so se pričeli v zadnjem času nevarno majati. Posebno po Bethlenovem padcu in odhodu postaja Madžarska nemirna. Pozicija sedanjega Karolyjeve vlade ni nič več tako trdna, kakor prej Bethlenove. Madžarski narod se je spričo težkega gospodarskega položaja naveličal gospodovanja magnatov in velekapitala. Celo pri najbolj zagrizenih nacionalcih in nepomirljivih revizionistih se opaža vsaj majhen okret na levo.

Posebno vidno pa je to pokazala nedavno razkrita tajna prevratniška akcija poročnika Falaya, ki je bil v resnici samo izvrševalec ukazov višje gospode, ki je še nedavno zavzemala prva mesta v madžarski vojski, generalov Sila, Raicsa in drugih. Uradna poročila o njej so sicer zelo neodkritosrčna in okrnjena, kljub temu pa priznavajo, da so prevratniki imeli namen poastiti se vlade in oklicati diktaturo demokracije. Besede zvane paradoksalno, a kdor pozna madžarske notranjepolitične razmere, ne prav dobro, da se na Madžarskem niti demokracija ne dá uvesti brez vsajčasne diktature.

Drug, nič manj karakterističen znak odvratanja od oficijelne vladne politike, je proglas Lige proti Habsburžanom. Že je proglas Lige proti Habsburžanom. Že je proglas Lige je velenjačilna in zanimiva, ko je vendar Madžarska po državni obliki še vedno monarhija, katero vodi palatin Horthy takorekoč v zastopstvu nadvojvode Otona Habsburškega, od vseh magnatov in odločujočih legitimistov priznanega prestolonaslednika. Proglas, katerega je podpisal Deszider Abraham, bivši minister in predsednik lige, negira vsako pravno veljavnost in celo eksistenco pragmatične sankcije. Obenem pravi, da je Madžarska že l. 1918, nehala biti kraljevina. Po teh svojih trditvah je proglas v očitem nasprotju s sedanjo ustavo in ni zato nič čudnega, če ga madžarski listi niso hoteli, odnosno niso smeli objaviti.

Ta proglas pa nam dokazuje še nekaj več kakor to, da so trezne množice madžarskega naroda proti Habsburžanom; dokazuje nam, da so tudi proti sedanjemu magnatskemu režimu, ki vidi v monarhiji s Habsburžani na prestolu svojo največjo oporo in zaščito. Število delanskih članov lige res ni veliko, a idejno in stvarno soglašajo z njo stotisoči, morda celo milijoni; gotovo pa vsi tisti, ki so danes na Madžarskem brez besede in ki zaradi posledice političnega kurza stare oligarhije največ trpijo. Socialna struktura je namreč tam taka, da so na trdnem samo maloštevilni aristokrati, veleposestniki in velekapitalisti, vsi drugi pa so po splošni svetovni gospodarski krizi prizadeti še veliko bolj kakor so delavci, kmetje, uradniki in nameščenci drugod.

Tretji znak omajane stabilnosti režima pa je kriza parlamentarne večine same. Dasi so zadnje volitve izpadle tako, kakor je grof Bethlen hotel, je vendar bil sam prva žrtev novega parlamenta in nove vlade. Ista usoda se pripravlja se-

daj njegovemu nasledniku na predsedniškem mestu, grofu Karolyiju. Zaradi nesoglasij, ki so nastale v strankah vladne večine, je odšlo v opozicijo že 13 poslancev, a drugih 13 jim bo sledilo vsak čas. Ko se bo to zgodilo, bo imela vlada v parlamentu samo en glas večine. Da s tako večino ne bo mogla dolgo vladati, je razumljivo; zato je pričakovati, da bo ali sama odstopila ali pa razpustila parlament. Kdo bi v slučaju krize sestavil novo vlado in iz kakšnih skupin, ne ve

Mariborski in dnevi drobiž

Koncert Mladinskega pevskega zbora Trbovlje-Vode

ZBOR JE DOSEGEL V MARIBORU TRIUMFALEN USPEH.

Z večeršnjim dopoldanskim ljubljanskim vlakom je prispelo v Maribor okoli 120 pevk in pevcev Mladinskega pevskega zbora Trbovlje-Vode. Pripeljala sta jih učiteljica Šuligoj in Beg, sprejelo in pogostilo pa jih je na kolodvoru Slovensko žensko društvo pod vodstvom ge. Marije Maistrve in ge. Ivanke Lipoldove. Poleg članic omenjenega društva se je zbralo k sprejemu tudi precej drugega občinstva, posebno učiteljstva.

Ob 11. uri je zbor, ki je brez dvoma najboljši te vrste v Jugoslaviji, priredil koncert v natlačeno polni veliki dvorani pivovarne »Union«. Zelo številni so bili obisk mladine osnovnih, srednjih in strokovnih šol. Pod vodstvom pevovodje g. Avgusta Šuligoja so nam mali pevci in pevke dovršeno zapeli 17 pesmi, a nekatere so morali tudi ponoviti. Uspeh je bil upravljalni, toliko zahvale se ni prejel noben zbor, ki je kdaj nastopil v Mariboru, kakor ta. Osvojil si je srca vseh že s prvo Pesmijo rudarskih otrok.

Pred koncertom je spregovoril g. Ante Beg uvodno besedo, ob koncu pa je pevovodja g. Šuligoj prejel lep šopek belih nageljnov. Koncertu so prisostvovali med drugimi tudi mestni župan g. dr. Lipold, polkovnik g. Putniković kot zastopnik vojaške oblasti, prota g. Trbojevič, ga. Maistrova, ga. Lipoldova, predsednik Glasbene Matice g. ravnatelj dr. Tomišek, skladatelj g. Emil Adamič iz Ljubljane, ki je bil deležen iskrenega pozdrava kot avtor večine odpetih pesmi, ravnatelj srednjih in strokovnih šol, šolski voditelj itd.

Po koncertu je priredila mestna občina trboveljski šolski mladini skupno kosilo, popoldne pa jih je pred odhodom pogostil še Dečji dom. Težko so se Mariborčani poslovili od teh malih slavčkov, pa tudi nim bo iskren sprejem v našem mestu ostal za vselej v spominu. Po tem prvem triumfalnem uspehu jim moremo zaklicati samo še: Na svidenje!

Danes vsi na shod

ki ga sklicujejo združene strokovne organizacije v veliki Unionski dvorani ob 19. uri. Na shodu bodo razpravljali govorniki o današnjih perečih življenjskih vprašanjih, predvsem o znižanju stanovanjskih najemnin in o pobijanju draginje. Zato vsi nameščenci, državni in privatni, delavci in upokolenci danes na ta shod! Debata o mestnem proračunu.

Jutri ob 17. uri bo imel finančni odsek občinske uprave zadnjo debato o mestnem proračunu za prihodnje leto v mestni posvetovalnici.

Seja mestnega sveta.

V petek 18. t. m. ob 17. uri bo seja mestnega sveta.

6. redna seja občinskega sveta.

V petek 18. t. m. ob 18. uri bo v mestni posvetovalnici 6. redna občinska seja z dnevnim redom: predsedstveno poročilo in mestni proračun za prihodnje leto.

Imenovanje učiteljev.

Z odlokom ministrstva prosvete so po odslužitvi kadrskega roka imenovani za učitelje Janez Belec in France Borko v Križevce pri Ljutomeru. Zlatko Zej v Sv. Vid pri Ptuj, Stanko Zavratnik v Luče, Vinko Cesar v Kobilje pri Dolnji Lendavi in Ludvik Kosi v Rečico ob Savinji.

Nova grobova.

Včeraj popoldne je preminul na Aleksandrovi cesti, trgovec z delikatesami, Anton Bräuer, star 52 let. — Na Tezmem je preminula v starosti 67 let Marija Hriberškova, žena strojnega mojstra. Blag jim spomin, preostali naši sožalje.

Poroke.

Pretekli teden so se poročili v Mariboru: Franc Sulzer, sodarski mojster, z gđ. Marijo Fekonjevo in pleskar Josip Mlinarič z gđ. Alojzijo Emmerichovo. Obilo sreče!

Smrtna kosa.

V preteklem tednu so umrli v Mariboru: Andrej Zafošnik v starosti 80 let, Marija Pregeljnova 83 let, Albert Meznarič 2 leti, Cvetko Puhej 1 leto, Emilija Stojškova 2 meseca, Marija Schellova 84 let in Pavla Wenigerholzova 60 let.

Posestne spremembe.

Rudolf Prelesnik je kupil v Kettejevi ulici št. 25 hišo od Ivana Majerja za Din 140.000. Občinsko stavbno parcelo v magdalenskem predmestju je kupil za Din 9814 Jaroslav Kašpar.

Zborovanje obrtnih zadrug.

Včeraj dopoldne je imela Zveza obrtnih zadrug svoj izredni občni zbor v mestni posvetovalnici. Zborovanja so se v velikem številu udeležili obrtniki iz vse bivše mariborske oblasti. Konzulent TOI g. Žagar iz Ljubljane je referiral o davčnih zadevah. Nadzornik g. Založnik je razpravljal o novem obrtniškem zakonu, nakar so sledili še drugi manjši referati.

Dražba na carinarni.

Jutri dopoldne ob 9. uri bo javna dražba različnega trgovskega blaga na tukajšnji glavni carinarni.

Naše gore v slikah.

Jutri ob 8. uri zvečer priredi agilni Zimsko-sportni odsek SPD v dvorani Zadrugne banke izredno zanimivo predavanje o naših gorah, ob številnih, umetniško dovršenih posnetkih iz Julijskih in Savinjskih Alp in Pohorja. Naš priznani fotoamater g. Vlado Cizelj bo sam predvajal svoje posnetke ter s spretno interpretacijo slik vodil ljubitelje planinskega sveta po kraljestvu zimskega Okrešlja, na Savinjsko sedlo, Mrzlo goro, Kotlič, Turško goro, Jezersko sedlo. Predvajal bo doslej še neznane razglede na Grinovec in Kočno, dalje pot od Češke k Cojzovi koči, čez Mlinarsko sedlo na Kočno, na Grinavec h koči na Kokrskem sedlu. Ciklus iz Savinjskih Alp bodo zaključili izredno uspešni posnetki slapa Rinka.

Nato bo sledilo predvajanje slik iz Julijskih Alp: tura iz doline Piščanca na Vršič, zatem izredno zanimiva plezalna tura na Prisojnik, navsezadnje pa nas popelje predavatelj po Kriški steni na Kriške pode in preko Severne stene na Triglav.

Predvajanje slik iz Alp bo zaključila vrsta še neobjavljenih posnetkov iz Pohorja. Ime Vlado Cizelj nam jamči, da bo to eno najlepših predvajanj, kar jih ima zimsko-sportni odsek SPD za letošnjo sezono v načrtu.

Ljudska univerza v Studencih.

Ker je v četrtek kraljev praznik, bo predavanje jutri v torek ob 19. uri. Predaval bo gospod Ivan Cvetko o temi »Samopomoč delavca in kmeta«.

Obisk razstave »Brazda«.

Včerajšnje nedelje je bil obisk umetnostne razstave kluba »Brazda« v mali dvorani pivovarne Union dopoldne in popoldne zelo številni. Maribor je pri tej razstavi pokazal kakor še skoraj pri nobeni, da se zanima tudi za razvoj naše domače umetnosti. Zeleti bi bilo, da bi oni, ki si razstave še niso ogledali, pridno izrabili še ta zadnji teden in bi podprli plemenita klubova prizadevanja tudi z nakupom razstavljenih del. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 12. ter od 13. do 16. ure.

Opozorilo železniškim upokojevcem.

Vsi železniški upokojevcem in upokojenke itd., ki imajo rumene železniške legitimacije z vložkom, morajo iste takoj oddati pri najbližnji železniški postaji, v svrhu podaljšanja za l. 1932. Istočasno je doprinesiti dokazila o trajanju službe bivših uslužbencev ter priložiti odrezke o zadnji prijeti pokojnini in za vsako legitimacijo po 1 dinar. Za upravičene otroke nad 16 let starosti je prinesiti potrebna potrdila. Odsek upokojevcem UJNZB podružnice Maribor.

Zdravnik dr. Rudolf Lovrec

je otvoril privatno prakso v Mariboru, Strossmajerjeva ulica 8/I. Ordinira od 10. do 12. in od 2. do 4. ure. Ob istem času sprejema tudi kot občinski zdravnik za Združeno zdravstveno občino Maribor, desni breg.

Družaben večer Oficirskega doma.

Oficirski dom v Mariboru priredi na Aleksandrovi dan 17. t. m. ob 21. uri v dvorani pivovarne »Union« družabni večer, za katerega so vabila že razposlana. Ker ni izključeno, da se temu ali onemu vabilo pomotoma ni poslalo, naj izvolijo oni, ki vabila niso prejeli, istega zahtevati od upravnega odbora Oficirskega doma v Mariboru, kasarna Kralja Petra.

Iz udruženja rez. oficirjev.

Udruženje rez. oficirjev, pododbor Maribor, obvešča na željo tukajšnjega Oficirskega doma svoje člane, da imajo oni in njihovi rodbinski člani k vsem prireditvam Oficirskega doma dostop brez posebnega vabila in zadostuje, da se pri vstopu izkažejo z društveno legitimacijo, ki nadomešča običajno vabilo. Radi tega uprava Oficirskega doma članom udruženja rezervnih oficirjev in njih rodbinskim članom ne dostavlja posebnih vabil. — Na kraljev rojstni dan letos ne bo običajnega slavnostnega plesa, pač pa priredi Oficirski dom v dvorani pivovarne »Union« ob 21. uri družabni večer, katerega naj člani udruženja posetijo polnoštevilno. Obleka promenadna, brez vstopnine.

»Križni pajek« v Sokolskem domu v Studencih.

Ponovitev te sijajne moderne komedije, ki je dosegla pri prvi predstavi letos spomladi in pozneje v Ljutomeru izreden uspeh, bo v sredo 16. t. m. zvečer. Kdor te igre še ni videl, naj posesti to predstavo, ker se ne bo več ponovila. Začetek je točno ob 20. uri. Cene so navadne.

»Ljudska knjižnica v novembru«.

Pretekli mesec je »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu izposodila v 17 uradnih dneh 761 strankam skupno 1809 knjig. Novih članov je pristopilo 21. Knjižnica Delavske zbornice, ki je bila pretekli mesec radi vseitve v nove prostore, 8 dni zaprta, pa je izposodila 872 obiskovalcem 1572 knjig. Skupno sta izposodili ti dve knjižnici, ki sta največji v Mariboru, pretekli mesec 3381 knjig. »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu posluje vsak torek, četrtek in soboto zvečer ter v nedeljo dopoldne in je vsakomu dostopna. Za Božič je knjižnica prejela izredno lepe novosti najnovejše moderne literature in so knjige čitateljem že na razpolago.

Desnico si je zlomil.

V Lobnici pri Limbušu je padel včeraj 11letni deček Teodor Štampach na oledeneči cesti tako nesrečno, da si je zlomil desnico. Prepeljan je bil v splošno bolnišnico.

V krčmo ne sme.

Okrajno sodišče v Dolnji Lendavi je prepovedalo posestniku Francu Biru iz Gaberja zahajanje v krčme za eno leto. Sadržajem v Ljutomeru.

Ljutomerska sadjarska in vrtnarska podružnica bo imela svoje redni občni zbor prih. nedeljo 20. t. m. po sv. maši v 6. razr. deške osnovne šole. Dnevni red: Poročila funkcionarjev. Volitev novega odbora in delegatov za občni zbor društva. Slučajnosti. — Zatem bo času primerno predavanje referenta g. Žnidarčiča.

Pojasnilo o sodnih taksah.

Določbe tarifne številke 39. zakona o sodnih taksah je treba tolmačiti tako, da plača takso po tej tarifi le tista žena, ki želi protokolirati trgovinski ali industrijski obrat na svoje ime, če njen mož zaide v stečaj in svojih upnikov ne more izplačati s poravnavo ali z izplačilom.

Prispevki za nabavljalne zadruge.

Kakor izvemo, bo Zveza nabavljalnih zadrug prispevke, ki so jih plačali državni uslužbenci zadnja tri leta, vrnila. Nekatere direktorije so že vrnila odtegljaje.

Nesreča v rudniku.

Poročajo nam iz Guštanja: v petek popoldne se je podal rudar Miha Jelenko s tovaršem v premogovnik v Lešah pri Prevalju na dnevni kop. Med delom pa se je nad njima nenadoma udrl strop in težka plast zemlje in premoga je oba rudarja zasula. Vendar se je Jelenkov tovariš z velikim trudom sam mogel izkopati in je takoj hitel klicati na pomoč tovariše, da rešijo zasutega Jelenka. Po treh urah naporega dela se je šele posrečilo odkopati Jelenka, ki je bil že nezavesten. Dva težka tramova sta ga tiščala kakor klešče, eden pri glavi, drugi pri nogah. Ponesrečenca so takoj prepeljali z rešilnim avtom v bolnico v Črno, kjer so ugotovili težje notranje poškodbe.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Ponedeljek, 14. decembra. Zaprt.

Torek, 15. decembra ob 20. uri »Ženitev«. Ab. C.

Sreda, 16. decembra. Zaprt.

Prva repriza Gogoljeve satirične komedije »Ženitev«, ki je pri svoji nedeljski premieri izvrstno zabavala občinstvo, bo v torek za ab. C. — Kot s'avnostna predstava v proslavo kraljevega rojstnega dne se uprizori v četrtek Cankarjeva učinkovita drama »Kralj na Betajnovi«.

Naslednja operetna premijera bo o Božiču. Uprizori se bo največji operetni »šlager« poslednjih dveh let »Viktorija in njen huzar«. Ta opereta si je v najkrajšem času osvojila vse odre in dosegla med vsemi modernimi operetami največji uspeh.

Za znižanje najemnin.

Včeraj so imeli zagrebški najemniki veliko skupščino v prostorih zagrebškega Zbora, na kateri so povdarjali, da je nujno potrebno znižanje najemnin. Na zborovanju je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo takojšnje znižanje obstoječih najemnin za stanovanja, lokale in vse prostore sploh za 50 odstotkov, ali v drugem pomenu besede: najemnina ne sme presegati paritete najemnine meseca julija 1914. leta, ker naj velja za stara in nova poslopja. Stanovanja in lokali naj se smatrajo kot nujna življenjska potrebščina, ter naj se prekoračenje najemnin, tako po hišnih gospodarjih, kakor po najemnikih kaznuje na podlagi zakona o pobijanju draginje. Stanovanja ali lokali, ki ostanejo prazna nad mesec dni, se morajo prisilno oddati v uporabo.

Vlom v vinsko klet.

Iz Poljčan nam poročajo: Za praznike so se preskrbeli s pijačo neznani lopovi, ki so udrli ponoči v vinsko klet pri Poljskem Franchu na Pečici nad Poljčani. V klet so prišli, odbrvi s sekirami ključavnico. Slišal jih ni nihče, ker so domači v hiši nad kletjo vsi trdo spali po težkem dnevnem delu. Pa tudi sicer so bili tatovi nemoteni, ker stoji hiša na precej samotnem kraju. A ni jim bilo dovolj, da so se pošteno napili in vzeli s seboj, kar se je dalo, med drugim sodček vina, ampak so v svoji podivjanosti odprli tudi vse pipe, tako da zjutraj, ko je gospodar prišel v klet in šele tedaj opazil vlom, mti kaplje vina ni bilo več v sodih. Kdo so bili ti brezvestni lopovi, še ni znano, a upamo, da ne bodo ušli roki pravice.

Iz Krčevine.

»To in ono iz Krčevine«, pod tem naslovom je nedavno pisal Vaš list, da je v krčevinski občini vse v najlepšem redu, da so ceste in poti zelo urejene in da jih v temnih in meglenih nočeh zadostno razsvetlujejo električne luči. Ni pa vse tako lepo, kakor je to videl pisec. Res je, da se naši občinski možje trudijo in si prizadevajo posnemati zgled okoliških občin — pa nimajo prave sreče. O lepo razsvetljenih ulicah, ki jih sicer v krčevinski občini ni mnogo, pač ne more biti govora. Saj je še danes oni del Krčevine, kjer stanujejo kmetje in delavci, brez luči. Ribniško selo, Vinarije in kraj za Kalvarijo, to vse je zavito ponoči v egiptovski temo, če ne sveti luna. Morebiti pa se bodo skrbeli očetje v doglednem času le pobotali s faško elektrarno. Ceste in poti pa tvorijo v krčevinski občini poglavje zase. Vzemimo samo priključek Janežičeve s Strmo ulico. Nobena podeželska pot v zadnji gorski vasi se ne more s to točko primerjati. Pa tudi druge poti so v škandalozno slabem stanju. Upajmo, da bo vsaj prihodnje leto pokazala krčevinska občina glede oskrbovanja ulic in cest več energije. Proračunska občinska seja bo v soboto zvečer. Proračun za prihodnje leto se ne razlikuje dosti od letošnjega in ne predvideva nobenih novih poviškov. Ali potemtakem spet ne bo nič ne z lučjo ne z boljšimi cestami? — Krčevinar.

Zato ne.

Gospa, zakaj pa ne dovolite, da bi Vaša hčerka napravila z menoj izlet na motorju? Mar mi ne zaupate?

— Popo'noma Vam zaupam.

— Ali pa ne zaupate svoji hčerki?

— Seveda ji zaupam!

— Zakaj ste pa potem proti?

— Ker vama obema skupaj ne zaupam...

Od Soče do Jadrana

Bivši tajnik fašistične stranke Turati je očital primorskim fašistom, da preveč plešejo. Pokojni tržaški fašistični hijerarh Domeneghini je hotel radi tega omejiti ples pri »dopolavoru«, uspel pa ni in kjer je danes dopolavoristična organizacija, tam plešejo, kakor se jim poljubi. V Dornbergu sta bila v kratkem času dva velika plesa, ki ju je priredil »dopolavor«. Plesne prireditve so drage in zmečejo v oblastne blagajne tisočake, ki bi se nujno potrebovali v domačem gospodarstvu. Fašistični plesi v sedanji gospodarski krizi odpravljajo slovensko mladino v Argentino.

Po gorskih obmejnih krajih prireja kmetijska potovalna šola tečaje za pouk v kmetijstvu. V Šebreljah se je udeleževalo tečaja 34 kmetov, ki so dobili male premije in nekaj kmetijskega orodja. Ker pa predavatelj govori le italijansko, ostajajo taki tečaji brez pravega haska. Fašisti hijerarhi izvajajo včasih, da se hoče tem potom slovenske obmejne kmete trdno navezati na Italijo, včasih govorijo pa o ciljih, ki jih je načrtal za mejo Duce, in ki pomenijo kolonizacijo vzdolž vzhodne meje, za katero naj se zemlja že sedaj dobro obdela.

19letni Božidar Pavlin iz Ravnice je delal v idrijskem rudniku. Ker je bil zaslužen majhen, je pobegnil čez mejo v Jugoslavijo, meneč, da bo tu dobil kako boljšo službo. Ker se mu to ni posrečilo, se je vrnil. Pri Godoviču so ga prijeli orožniki in sodišče v Gorici ga je sedaj

obsodilo na 5 mesecev zapora in globo tisoč lir radi skrivnega odhoda čez mejo.

Dr. Carlo Mosettig, član fašija v Gradišču ob Soči, je izgnan iz fašistične stranke kot izdajalec fašistične stvari, ker je bil solidaren s sovražniki domovine, katere je zadela te dni pravična kazen, in z njihovimi zavezniki. Tako poroča fašistični službeni list in tržaški »Popolo« dostavlja, da mora dr. Mosettig po statutu fašistične stranke izginiti iz javnega življenja.

Trgovina s čevlji Cincelli v Trstu se je posluževala pri prodaji in popravi čevljev navadnih plačilnih listov brez kolika. Financarji so to izvedeli in ugotovili, da je bilo oddanih takih listov že 21.000, torej tvrdka ni plačala finansi zneska 21.000 lir. Finančno ravnanje je kaznovalo tvrdko z globo 1 milijon 12 tisoč in 800 lir. Po dolgem trudu je dosegla tvrdka končno pri finančnem ministrstvu znižanje globe na 250.000 lir.

V bližini Vodnjana v Istri so našli na polju ustreljenega 11letnega »balila« Toma Četina. Takojšnje poizvedovanje je dognalo, da se je Četina vedno pričkal z dečkom A. Vitasovičem. Srečala sta se na polju in pretepala. Otroci izpovedujejo, da so videli Vitasoviča z revolverjem in sodna oblast je mnenja, da je on morilec Četina. Vitasović, ki zatrjuje svojo nedolžnost, se nahaja v vodnjanskem zaporu.

Londonski branjevci

Malo je mest, ki bi se lahko ponašala s tolikim številom branjevcev in krošnjarjev kakor London. Londonski branjevci so krog za sebe. Imajo svoj poseben jezik, svoje šege in svojo stoletja staro tradicijo. Pred pol tisočletja so v trgovskih krogih mnogo pomenili. Že od nekdaj so zalagali mesto z ribami, sadjem in zelenjavo. Londonski branjevci imajo tudi svoje moralne zakone, svoje trgovske tajne in posebne sportne igre. Že v zgodnji mladosti se posvetijo svojemu poklicu in navadno podeduje branjevsko pravico sin po svojem očetu. S tatovi, ki jim izmikajo blago, pa navadno sami obračunajo. Saj so znani kot mojstrski pretepači.

A njihove, nekdaj dobro idoče trgovine se je danes tudi lotila kriza. Nič več ne zaslužio in ne živijo tako sijajno, čeprav so v svojem poslu sila podjetni. Na poseben način znajo vzbuditi pozornost kupcev in spraviti svoje blago za vsako ceno v denar. Zelo so postrežljivi, mnogo govorijo in z vsakim kupcem so skrajno ljubezni. Med londonskimi branjevci ni zavisti. Med njimi živi prava iskrenost in prijateljstvo. V nesreči in neprimikah pomagajo drug drugemu in jih v tem pogledu smatrajo kot eno družino. Lepo se oblačijo in so zelo snažni. Vsak ima po navadi še posebno ime, po katerem ga pozna njegova sredina. Ženijo se zgodaj in imajo mnogo otrok. Nekoč se niso dosti ali nič brigali za cerkvene ceremonije in so po večini živeli

»na koruzi«. Danes so taki zakoni med njimi redki. Zanimivo je, da še danes volijo v vsakem posameznem mestnem okraju svojega »bisernega kralja«.

Smrt španske prerokinje.

Te dni je v Španiji umrla znana prerokinja Donna Theodora, ki so jo nazivali veliko dobrotnico ljudskega zdravja. Theodora je ostala do svoje smrti španskim zdravnikom prava uganka. Tisoči, ki jih je rešila gotove smrti, objokujejo njeno smrt. Pred leti so jo pozvali tudi na dvor, kjer je rešila življenje kralju Alfonzu, nad čegar zdravjem so že bili obupali vsi dvorski zdravniki. Donna Theodora je smela neovirano vršiti svoj zdravniški posel. Od svojih pacientov je zahtevala le malenkosten honorar. Siromašne ljudi pa je zdravila brezplačno. Vse svoje prihranke je darovala dobrodelnim društvom. Njenega pogreba se je udeležela ogromna množica ljudi, med njimi zdravniki učenjaki in visoki dostojanstveniki španske republike.

Živ rojenček v mrtvašnici.

V sarajevski splošni bolnišnici se je te dni dogodil nenavaden primer. Neka muslimanka je porodila otroka, ki so ga zdravniki proglasili za mrtvega in ga odnesli v mrtvašnico. Zelo pa se je začudil sluga v mrtvašnici, ko je slišal, da med mrtvci joče dete, ki je oživelo. Prestrašen je poklical strežnike, ki so novorojenčka hitro ponesli v materino naročje.

»Težkoče in ovire, gospodična, ki se nudi k iparju pri njegovem stvarjanju, so pač neprimeroma večje od onih, ki jih mora premagati slikar. Če izdela kipar plastiko v mavcu, ne napravi pri občinstvu nobenega vtisa, če ni najmanj dva metra visoka. Drug material — marmor ali vliivanje v bronu — gre pa vse v tisočake. Kje naj jih vzamem in kje je potem še denar za transport na razstave? In končno: Kam naj jih po razstavi spravim? Kje so danes v tej krizi mecen, ki bi pomagali?»

»Kiparju se menda res izplača delati samo po naročilu.«

»In tega, vidite, pri nas ljudje ne razumejo. N. pr. nagrobni spomeniki. Ali ste morda gledali nagrobnike, ki so v zadnjih letih nastali na ljubljanskem pokopališču?»

»Da. To sem si zadnjič, ko sem šla čez Pobrežje, tudi sama mislila. Človeku je res ljubše navadno kmečko pokopališče s preprostimi lesenimi križi, kot pa to, ki ni ne eno ne drugo. Na ljubljansko pokopališče bo pa človek res kmalu hodil kot na umetniško razstavo. Kakor da se kosa. In to je, brez dvoma, že eno izmed meril za razvoj kakega mesta.«

Sokolstvo

Sokolsko društvo Maribor matca

ima jutri ob 20. uri v društveni sobi izredno odborovo sejo z dnevnim redom: Silvestrovo.

Večer pri Sokolu Maribor I.

V soboto zvečer je dramski odsek Sokola Maribor I. uprizoril Bevkovo dramo »Kajna«. Predstava pod vodstvom br. Gvardjančiča in v inscenaciji br. Zeja je v splošnem zadovoljila. Najboljše so bili podani Angelo, Gravnar in Jože. Mati je bila mimično dobra, samo premala v glasu. Ostali igralci so več ali manj ustrezali. Scenerija se nam je zdelala v prvem in drugem dejanju preostala v svetlobi, dočim je bil v tretjem dejanju tipičen primorski dom zelo dobro podan. Pred igro je v uvodni besedi br. podstarosta Mohorko toplo občuten očrtal trpljenje naših bratov pod fašizmom.

Sokol Ribnica-Josipdol

je priredil 5. decembra v telovadnici Miklavžev večer za vso telovadno deco. Sv. Miklavž je obdaril male sokoliče s prepotrebniimi stvarmi, ki jih bodo rabili za zimsko pot v telovadnico in oddaljeno šolo. Vsem onim, ki so s prispevki omogočili obdaritev iskrena hvala.

Za pomožno akcijo so derovali

Freund Viljem, tovarnar, Din 2500.—, Zirnfeld Pavla, učiteljica, Din 30.—, Mastek Franc, trgovec, Din 500.—, Mestna hranilnica Din 3000.—, dr. Rosina, odvetnik, Din 20.—, Mr. Albanež, lekarnar, Din 200.—, Kvas Ivan, klobučar, Din 50.—, Rosner, trgovec, Din 500.—, Toma, veleindustrijalec, Din 500.—, dr. Majcen, zdravnik, Din 50.—, Kovač M., profesor, Din 50.—, Ašič Ivan, notar, Din 250.—, Hohaeger in Viher, mizarja, Din 50.—, inž. Urbas Janko Din 30.—, dr. Kartin, zobozdravnik, Din 50.—, mr. Si-rak, lekarnar, Din 50.—, dr. Kraus, zdravnik, Din 50.—, dr. Frank, zdravnik, Din 40.—, Podravska tiskarna Din 20.—, dr. Vrtovec, zdravnik, Din 20.—, dr. Černič, primarij, Din 100.—, Kmet, hranilni in pos. dom Din 100.—, Žebot Franjo Din 100.—, dr. Jankovič, zdravnik, Din 50.—, Sax Hinko, trgovec, Din 200.—, »Unio«, tovarna, Din 1500.—, Stickler Ida, kavarna, Din 500.—, Rotary klub Din 1000.—, Doctor in drug, tovarna, Din 1000.—, Svaty Franc, tovarnar, Din 100.—, Paš Anton, trgovec, Din 200.—, Hutter in drug, tovarna, Din 1000.—, dr. Mühleisen, odvetnik, Din 100.—, Neger in sin, trgovec, Din 50.—, dr. Škapin, odvetnik, Din 100.—, Pinter in Lenard, trgovec, Din 500.—, Tvorinca Zlatkorog Din 1000.—, Avtoklub Maribor Din 500.—, dr. Boštjančič, odvetnik, Din 200.—, Hausmanninger G., veletrgovec, Din 100.—, Lekarna König Din 100.—, dr. Boštjančič in dr. Dernovšek Din 300.—, Koter Stefan, mizar, Din 100.—, mag. Minarik, lekarnar, Din 100.—, mag. Vidmar, lekarnar, Din 100.—, Zinzhauer Ludvik, industrijalec, Din 200.—, dr. Rohlič, primarij, Din 500.—, dr. Bartol, notar, Din 50.—, Domicelj Lojzka, industri-jalka, Din 50.—, Dolček Stefan, trgovec, Din 100.—, Kiffmann Rudolf, stavbenik, Din 1000.—, Friedl, hotel »Meran«, Din 500.—, Hochmüller Ivan, tovarnar, Din 100.—, Krekova posojilnica Din 50.—, I. hrvatska štedionica Din 1000.—, Franc Ludvik, velindust., Din 100.—, Kristal d. d. Din 50.—, Jaklič Josip, špediter, Din 100.—, Ekspozna hiša »Luna« Din 50.—, V naravi so darovali: Trpin Ivan, trgovec, 20 m blaga za otroške jopice in cesljo večjega števila dolžnikov, Slavec Ivan, kavarnar, 60 kg kruha, Jarc Viktor, tovarnar, 30 kg sladne kave, Martinc & Straus, trg., 36 parov ženskih nogavic in 5 parov copat.

Sport

SK Rapid:SK Svoboda 4:0 (2:0).

Na igrišču SK Rapida se je včeraj odigrala zadnja prvenstvena tekma v jesenski sezoni in sicer sta se srečala SK Rapid in SK Svoboda.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah.

Rapid: Herman, Kurzman, Flak, Golinar, Frangeš, Zorzini, Verbnig, Heller, Hardinka, Pišof, Schmidt.

Svoboda: Sinkovič, Gruber, Strnad, Breznik, Strah, Ružič, Žnider, Papež, Cafuta, Milosavljevič, Rožmarin.

Proti pričakovanju je iznenadil Rapid s svojo neplodno igro. Od Rapida se je veliko več pričakovalo, pa tudi dolžnost Rapida bi bila, da svojemu placementu primerno pokaže svoje zmožnosti. Res je, da so se krilci precej trudili in tudi ožja obramba je bila pridno na delu, vendar pa je napadalna vrsta predvajala igro, ki je pokazala, da Rapid res spada v drugi razred.

Moštvo Svobode je včeraj po daljšem presledku zopet boljše zaigralo. Sicer niso vsa mesta dobro zasedena, vendar gre na bolje, kar daje upanje za nadaljnje uspehe. Moštvo je igralo ves čas zelo požrtvovalno, toda v momentih predfenzivno, kar pa se ne bo obneslo v borbah z močnejšimi nasprotniki. Na ta način se raztrga vez med poedinimi vrstami. Najboljši del moštva je brezdvomno obrambni trio, med krilci Strah in v napadu Milosavljevič.

V prvem polčasu včerajšnje tekme je bila igra popolnoma odprta. V drugem polčasu je bil Rapid v vidni premoči. Svoboda je zelo popustila ter ni mogla zdržati ostrega tempa in se je igra večidel gibala na njihovi polovici.

Vodil je tekmo odlično g. dr. Planinšek.

V predtekmi sta se srečali mladini SK Rapida in SK Svobode. Zmagali so Rapidovci v razmerju 6:1 (0:0). Sodil je g. Kager.

Stanje prvenstvene tabele v jesenski sezoni v Mariboru je naslednje:

SK Rapid	4	4	0	0	24: 2	8
SK Železničar rez.	4	3	0	1	13: 8	6
SK Svoboda	4	2	0	2	8:11	4
SK Maribor rez.	4	1	0	3	4:18	2
SK Mura	4	0	0	4	4:14	0

Predsednik Laval — boksač.

Bivši francoski prvak boksa, Evgen Stuber, pripoveduje, da je bil ministrski predsednik Laval leta 1910 njegov najboljši učenec. Stuber pravi, da bi bil Laval postal pravi mojster v boksanju, da ga ni nadvladala želja in politična strast. Čestokrat je Lavala svetoval, naj pusti politiko in se poprime boksanja, ki mu bo prineslo svetovno ime. Laval in Stuber sta si še danes dobra prijatelja. Priporil pa si je Laval tudi kot politik svetovno slavo.

Dvoje pism.

Prvo pismo: Cenjeni gospod urednik! Preberite ta moj članek in povejte mi odkritosrčno svoje mnenje, ker imam še drugo železo v ognju.

Drugo pismo: Cenjeni gospod dopisnik! Vzemite tisto železo iz ognja in denite noter Vaš članek.

Razgovori z našimi umetniki

Franc Ravnikar.

Neki nedeljski večer je bilo. Dež je lil brez usmiljenja in prazna cesta pred mano se je kopa v velikih mlakah. Šla sem na izprehod in nisem mislila, da ob takem vremenu dobim spremljevalca. Tedaj pa mi pride nasproti profesor Ravnikar in brez pomisleka se okrene, da gre z menoj.

Čeprav sem ga poznala že več kot leto dni, sem vendar ta večer prvič mogla govoriti z njim o njegovem delu. Kakor nekateri umetniki naravnost silijo, da se zopet in zopet povračamo k njihove-mu predmetu, tako ga drugi sveto zaklepajo vase, da si še črhniti ne upamo, in morda je včasih res treba temnega večera in vihere izpod neba, da zmoremo brez strahu zadeti obenj.

»Pripovedovali so mi, gospod profesor, da imate odprej zelo lepa dela. Sedaj pa skoro nič ne delate?»

»Težkoče in ovire, gospodična, ki se nudi k iparju pri njegovem stvarjanju, so pač neprimeroma večje od onih, ki jih mora premagati slikar. Če izdela kipar plastiko v mavcu, ne napravi pri občinstvu nobenega vtisa, če ni najmanj dva metra visoka. Drug material — marmor ali vliivanje v bronu — gre pa vse v tisočake. Kje naj jih vzamem in kje je potem še denar za transport na razstave? In končno: Kam naj jih po razstavi spravim? Kje so danes v tej krizi mecen, ki bi pomagali?»

»Kiparju se menda res izplača delati samo po naročilu.«

»In tega, vidite, pri nas ljudje ne razumejo. N. pr. nagrobni spomeniki. Ali ste morda gledali nagrobnike, ki so v zadnjih letih nastali na ljubljanskem pokopališču?»

»Da. To sem si zadnjič, ko sem šla čez Pobrežje, tudi sama mislila. Človeku je res ljubše navadno kmečko pokopališče s preprostimi lesenimi križi, kot pa to, ki ni ne eno ne drugo. Na ljubljansko pokopališče bo pa človek res kmalu hodil kot na umetniško razstavo. Kakor da se kosa. In to je, brez dvoma, že eno izmed meril za razvoj kakega mesta.«

»Pa tudi dela na stavbah, gospodična! Tudi tu se Maribor niti oddač ne more primerjati z Ljubljano. Poglejte n. pr. v Ljubljani palače na Miklošičevi cesti, ali na Aleksandrovi; še za stanovanjsko hišo banovinske hranilnice je projektiranih več kipov. Maribor pa je imel smisla samo za nekaj kock v betonu, zabiti v zid pri dveh novih palačah; vse drugo je samo »nabiralo prahu in bacilov«. Torej nepotreben klč! Kako naj se pri takih razmerah razvije kipar?»

»Z javnimi spomeniki je pa seveda še težje?»

»Za spomenik padlim vojakom in za kralja Petra je bila konkurenca. Obakrat sem dobil drugo darilo. A končno je vse lepo zaspalo in zdaj ni čuti nobene besedice več.«

Dež je padal brez usmiljenja dalje, in morala sva se vrniti.

Nekaj dni za tem pa me je povabil v

svojo delavnico, kjer dela sedaj — po bištvo za svojo sobo. Z duhovitiimi kombinacijami različnih lesov bo stesal nekaj popolnoma svojevrstnega.

V teh dneh pa sem ga prosila še za kratek razgovor, a kmalu bi se mi bil izmuznil.

»Osební podatki so brez vsakega pomena,« me je zavrnil. »Posebno starosti ne izdam, saj me končno porinejo še med staro šaro! Študiral in potepal sem se največ po Dunaju. Na akademiji mi je bil učitelj prof. E. Hellmer. Tudi tam sem pobral nekaj daril, a kakor hitro so izvedeli, da sem Slovenec, je bilo kmalu vsi pri kraju. Po svetovni vojni sem iz obupa postal »solmašter«, kar sem, žalibog, še danes in bom, kakor vse kaže, ostal do konca svojih dni.

In moji načrti? Imel sem jih lepo število, pa sem jih že davno zavrgel. Ko bom izgotovil svoje pohištvo, bom dokončal še začete študije iz keramike in to je vse! Vse drugo je neizpolnjivo, ker mi manjka denar! denarja in zopet denarja! Trdina Silva.

Curren Bell:

Lowoodska sirota

1. knjiga.

7

Eliza in Georgiana sta se očitno držali materinih napotkov in sta govorili na moč malo z mano. John mi je kazal jezik, kadar me je srečal, in me je hotel nekoč nabunkati, toda ker sem se mahoma zakadila vanj, gna na od istega globokega srda in obupne upornosti, ki me je bil zadnjič vnela za boj, je uvidel, da je zanj najbolje, če odneha. Zbežal je in preklinjal in kričal, da sem mu razbila nos. Pa sem bila tudi res namerila na tisto vzpetost obličja tak udarec, kakršnega mi je le zmogla šibka peščica; in ko sem spoznala, da ga je bila bolečina spodila ali pa ga je moj pogled ustraševal, bi bila najrajši skočila za njim in izrabila svojo premoč; toda bil je že pri materi. Slišala sem, kako je cmerikavo tožil, da je nesramna Jana Eyre planila nanj kot stekla mačka. Nekako strogo mu je mati segla v besedo: »Ne govori mi o njej, John! Saj sem ti že rekla: ne hodi ji v bližino. Ni vredna, da bi jo pogledal; nečem, da se ti in tvoje sestre družite z njo!«

Tedaj pa sem se sklonila čez ograjo stopnišča in sem kričnila, ne da bi tehtala besede:

»Saj moje družine niti vredni niso!«

Mrs. Reed je bila precej obilna žena; toda ko je slišala te čudne in smeje besede, je stekla kaj lahkih nog po stopnicah in me kakor vihra zavrtela v sobo za otroke. Tam me je treščila ob zob moje postelje in mi s strogim glasom zabičala, naj se nikar ne držnem se umekniti s tega mesta ali pa izustiti ta dan še kako besedo.

»Kaj bi Vam neki ujec Reed rekel, da še živi?« mi je nehote ušlo iz ust. Pravim nehote, ker se mi je zdelo, da mi je jezik izgovarjal besede, ne da bi moja volja za to vedela. Nekaj je iz mene govorilo, nad čemer nisem imela nobene oblasti.

»Kaj?« je dejala Mrs. Reed bolj tiho. Navadno hladne mirne sive oči so se ji zameglile kakor v strahu; izpustila je mojo roko in me pogledala, kakor bi res ne vedela, ali sem dete ali hudobec. Zdaj mi je zrastle greben.

»Moj ujec Reed je v nebesih in vidi vse, kar delate in mislite; in to vidita tudi oči in mati. Dobro vedo, kako me zapirate po cele dneve in kako si želite, da bi umrla.«

Mrs. Reed je bila hitro zopet pri sebi. Prav junaško me je stresla, me p'jusnila po levem in desnem licu in potem odšla, ne da bi rekla besede. Lizika je izpolnila to vrzel s propovedjo, ki je trajala celo uro, in mi je nepobitno dokazala, da sem najbolj poredno in zavrženo dete, kar jih diha pod solncem. Skoro bi ji bila verjela, saj sem čutila v svojem srcu le hudobna čustva.

November in december sta bila minula, prešla je že tudi prva polovica januarja. Božič in novo leto so praznovali v Gatesheadu z navadno svečano radostjo; vsi so dobili darove, sledili so si slavnostni obedi in večerne prireditve. Od vseh teh zabav so me bili seveda izključili; vsa moja radost je bila, da sem bila vsak dan priča, kako sta se Eliza in Georgiana kitili, in da sem jih videla odhajati v rdeče prepasanih muslinastih oblekah in z umetno nakodranimi lasmi v sprejemnico. Pozneje sem poslušala, kako so igrali na klavir ali na p'unki, in gledala, kako sta tekala točaj in strežnik sem ter tja, kako sta zvenela steklo in porcelan, ko so nudili gostom zakuske. Kadar so se vrata sprejemnice odpirala in zapirala, sem slišala tudi nekaj nerazumljivih besed. Ko sem se nasitila take zabave, sem odšla s stopnišča v samotno in močrečo otroško sobo; dasi sem bila malo otožna, se tamkaj nisem čutila nesrečno. Da povem resnico, niti najmanj si nisem želela v družbo, ker se tam še zmenili niso zame. Ko bi bila Lizika le

malo prijaznejša in družabnejša, bi prebila z njo večere srečnejše, nego pod pretečimi očmi svoje ujme v sobi, polni gospa in gospodov. A jedva je bila pestunja svoji mladi dami oktila, že je izginila v živo področje kuhinje ali v sobo za družino, kamor je jemala navadno tudi svečo. Tedaj sem sedela z lutko v krilu, dokler ni ogenj v kaminu ugasnil; tupatam sem se ozrla, da sem se prepričala, ali ne straši kaj hujšega od mene po temalni sobi; in ko je žerjavica le še malo tlela pod pepelom, sem se hlastno slekla. Z vso silo sem reševala in trgala vozle in pentlje in si v postelji poiskala zaščito od mraza in mraka. V tisto posteljo sem vselej jemala tudi lutko; človeško bitje mora nekoga ljubiti in v sili za vrednejši predmet ljubezni sem iskala ugodja v tem, da sem ljubila in pestovala obledel in oguljen izrezljan kipec, ki je bil grd kot majhno strašilo. Zdaj se mi čudno vidi, kadar se spominjam, s kakšno bedasto vne-mo in nežnostjo sem negovala tisto igračo. Bila sem malone uverjena, da živi in čuti kakor človek. Nisem mogla zaspiti, če ni bila zavita v mojo nočno srajčko; in če je ležala varno in na toplem, sem bila prilično srečna, ker sem domnevala, da je tudi lutka srečna.

Kako dolge so se mi zdele tiste ure, ko sem čakala na odhod družbe in poslušala, kdaj bom čula na stopnicah Lizikin korak! Tupatam je prihajala tudi med to dobo v sobo, da si poišče naprstnik ali škarje ali mi kaj prinese za večerjo — kos šartilja ali štrukljev; sedela je na robu postelje, dokler sem jela, in ko sem končala, me je dobro zavila v odejo in dvakrat poljubila ter rekla: »Lahko noč, Miss Jana«. Kadar je bila tako prijazna, se mi je Lizika zdela najboljša, najlepša, najprijaznejša bitje na svetu; in želela sem si prav od srca, naj bi bila venomer tako prijazna in ljubezniva in naj bi me nikoli več ne odrivala in karala ali česa po krivem dolžila, kakor je to uganjala, žal, le prečesto. Mislim, da je bila Lizika Lee*) svoje dni precej nadarjena deklica, ker je bila spretna v vsem, kar ji je prišlo pod roko, in je znala zelo lepo pripovedovati. Sodin po tem, kako so name vplivale njene otroške povesti. Tudi zala je bila, če se prav spominjam njenega lica in njene postave. Pamtim jo kot brhko dekle črnih las, temnih oči, prav srčkanih potez in zdrave, čiste polti. A bila je muhasta in nagle nravi in ni imela pravih pojmov o značajnosti in pravičnosti; sicer pa mi je tudi taka, kakršna je bila, bila bolj povšeči kakor vsi drugi v Gateshead-Hallu.

Bilo je petnajstega januarja ob deveti uri zjutraj. Lizika se je bila odpravila zjutrkovat, moj h bratranc mati še ni bila poklicala. Eliza si je natikala čepico in oblačila topel plašč, da bi šla krmit perutnino, kar je nad vse rada delala; a prav tako rada je prodajala hišnicja jajca in spravljala denar, ki ga je zanje dobivala. Imela je smisel za kupčijo in izrazito nagnjenje do štednje, ki ga je kazala ne le pri prodaji jajc in piščet, marveč tudi v trdem trženju in cenkanju z vrtnarjem za gomolje, seme in vršiče raznih rastlin; oskrbniku vrta je bila namreč Mrs. Reed ukazala, naj pokupi mladi vrtnarici vse plodove njene grede, ki mu jih bo nudila. In Eliza bi bila prodala lase z glave, ko bi bilo kaj skupička. Denar je skrivala po raznih kotlih, zavitega v krpo ali star papir; ko pa je bila sobarica izteknila nekaj takih skrivališč, se je Eliza zbala, da bi nekega dne izgubila svoje dragocene zaklade; in tedaj je bila voljna, da poveri denar materi za oduške obresti — petdeset do šestdeset postotkov. Te obresti je vsak mesec ugotavljala in zapisavala skrajnje natančno v zato določeno knjižico. — Georgiana je sedela na visokem stolu, si česala lase in pleta v kodre umetne cvetlice in pobledle trakove, ki jih je bila našla znaten kup v nekem predalu na podstrešju. — Jaz sem postiljala, ker mi je bila Lizika zabičala, naj si uredim ležišče, preden se vrne. Lizika me je zdaj sploh upravljalala kot nekako nižjo sobarico; morala sem zračiti in pometati sobo brisati prah in t.d. ko sem bila razgrnila odejo in zložila nočno srajko, sem

stopila k polici pri oknu, da uredim nekaj slikovnic in raztreseno pohištvo hišice za lutko. Georgiano ostro povelje, naj pustim njene stvari pri miru — majčkeni stolci in zrača, krožniki in čašice so bili njena last — mi je vzelo to opravilo. Ker nisem imela drugega posla, sem začela hupati na cvetke, ki jih je bil mraz pričaral na šipe, da si očistim ped stekla, skozi katero bi videla na vrt, kjer je bilo vse pusto in otrplo pod pritiskom hudega mraza. Z okna sem videla vratarjevo hišico in privoz; pravkar sem bila raztalila toliko srebrolikega listja, ki je zastiralo šipo, da sem mogla pogledati na vrt, ko zapazim, da so široka vrata pri vhodu na stečaj odprta in da drdra skozi nje kočija. Ravnodušno gledam, kako se vzpenja po privozu, saj so kočije češče prihajale v Gateshead, a niso nikoli pravažale obiskovalcev, ki bi me bili zanimali. — Voz se ustavi pred hišo, začuje se zvonec in prišleca spuste na dvorišče. Ker je bilo vse to zame brez pomena, si je moja nezaposlena domiselnost kmalu našla bolj privlačen predmet: gladna taščica je priletela na vejico gole črešnje, ki se je dvigala pri oknu ob zidu. Ostanki mojega zajutrkja — nekaj kruha in mleka — so bili še na mizi. Zdrobila sem kruh in hotela odpreti pomično okence, da stresem drobtine na podoknjak, pa ni šlo. Kar pridrvi Lizika po stopnicah in plane v sobo.

»Miss Jana, odvežite si predpasnik! Kaj pa spet uganjate pri oknu? Ali ste si davi že umili obraz in roke?«

Še enkrat sem zadržala, preden sem odgovorila, ker sem hotela nakrmiti ptico; okence je popustilo, iztresla sem drobtinice na kamnati podoknjak in na veje črešnje, zaprla okno in nato rekla:

»Ne, Lizika, saj nisem utegnila, pravkar sem nehala ometati.«

»Sitno, nemarno dete! Kaj pa zdaj spet uganjate. Tako ste poredi, kakor bi bili kaj zagrešili. Čemu odpirate okno?«

Odgovor sem si prihranila, ker se je Liziki preveč mudilo, da bi poslušala moje izgovore. Potegnila me je k umivalniku, odrgnila mi je obličje in roke — na srečo prav hitro — z milom in vodo in hodnično brisačo, me počesala z ostrjo ščetko in mi odvezala predpasnik; nato me je sunila k stopnišču in velela, naj nemudoma skočim v zajutrkovalnico, kjer me čakajo.

Rada bi bila vedela, kdo me pričakuje; rada bi bila pobarala, ali je Mrs. Reed prisotna. A Lizika je že bila švigla v družinsko sobo in zaloputnila vrata za sabo. Prav počasi sem lezla navzdol. Že skoro tri mesece me ni bila poklicala Mrs. Reed k sebi. Ker sem prebila ves čas v otroški sobi, so mi postali zajutrkovalnica, obednica in sprejemnica nekaki pošastni kraji, kamor sem se le strahoma vtihotapljala.

Pomudela sem se v prazni veži. Pred menoj so strašila vrata v zajutrkovalnico; preplašena in v drgetu sem pred njimi oprezovala. V kakšno revno šlevo me je bil prelevil strah radi prestane krivične kazni!

V sobo za otroke se nisem upala, v sprejemnico sem se bala stopiti; kakih deset minut sem vsa vzburkana oklevala. Glasno zvonjenje iz zajutrkovalnice je odločilo — morala sem notri.

»Kdo me neki kliče?« sem ugibala, ko sem z obema rokama pritiskala kljuko, upirajočo se nekaj časa mojemu naporu. »Koga bom razen ujme še zatekla v sobi?, moža ali ženo?« Kljuka je končno popustila, vrata so zazijala, in vstopivši in se nizko priklonivši, sem ugledala — črn steber! Taka se mi je vsaj zdela na prvi pogled tista dolga, sloka, črna postava, ki je pri kamnu štrlela v zrak; jaro lice na vrhu stebra je bilo slično izrezljani krinki, nasajeni kot kapitel.

*) Izg.: LL.

(Nadaljevanje sledi.)

Modne novosti

za dame in gospode ter
šiviljske potrebščine v
modni trgovini

ANTON PAŠ
SLOVENSKA ULICA

Inserirate

„Večerniku“

zastopniki se sprejmete

Priprava.

Zdaj te že petkrat kličem, Stanko, in še vedno ne prideš. Kaj pa bo enkrat iz tebe? — Natakara, mama!

V šoli.

No, Slavko, ali mi veš povedati, katera zobe dobi človek najnazadnje? — Umetne, gospod učitelj.

Sobo in črkoslikanje.

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič. Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria« X

Za plašče in obleke

najlepši vzorci, najnižje cene pri Srečku Pihlarju, Maribor, Gosposka ul. 5. 2913

Za božično darilo

svetilke, lestence, likalnice, razne grelce in žarnice, elektromotorje po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy. Vsa montažna dela se sprejemajo. Slovenska ul. 16. Telefon 2756. 5631

Zgubila se je

od Zg. Krugote do opekarne v Koških ročica »Singer«. Pošten najditelj se prosi, da jo vrne proti dobrinagradi v Mariboru. Krekova ulica 8/II. 5717

Obiščite naš pedikerski salon,

samo za Din 10.— osvežiti hočemo Vaše noge, odstraniti kurja očesa in urediti Vaše nohte brez vsakih bolečin. 5454

Rata

Pokrivala za hladilnike

pri avtomobilih s strokovno izvrše pri Iv. Kravosu. Maribor, Aleksandrova cesta. 5422

Baržunasta obleka

lepa. Novi vzorci, najnižje cene pri Srečku Pihlarju, Maribor, Gosposka ul. 5. 2904

Kadar rabite nageličke,

vence šopke, kličite telefonsko štev. 27-66, vrtnarstvo Ivan Jemec, Maribor. 5506

Sanatorij v Mariboru
Gosposka ulica 49 Telefon 2358

Lastnik in vodja

kirurg dr. Mirko Černič

Najmodernejša opremljen za operacije, Diatermija, v. širko solnce, ionizator, žarnica »Hala«, »entero-cleaner«

Spominjajte se CMO

Kupite za Vašo ženo
Kupite za Vašega soproga
Kupite za Vaše otroke
Kupite za Vaše starše
Kupite za Vaše sorodnike
pri

Srečku Pihlarju

MARIBOR, Gosposka ul. 5.

Jamčim, da boste zadovoljni!